

DET KONGELIGE KOMMUNAL- OG MODERNISERINGSDEPARTEMENT

Statsråden

Ifølge liste

Deres ref

Vår ref

Dato

18/1825-7

2. juli 2018

Vedtak om grensejustering mellom kommunene Sørum og Nes

Jeg viser til brev av 23. mars 2018 fra Fylkesmannen i Oslo og Akershus med fylkesmannens utredning og tilråding i saken om grensejustering mellom kommunene Sørum og Nes, for områdene Rånåsfoss og Auli.

Bakgrunn

I 2016 fattet både Nes og Sørum kommuner vedtak om at grensen mellom Auli og Rånåsfoss er uhensiktsmessig, og at området burde vært samlet i én kommune. Begge kommunene vedtok at området burde tilhøre sin kommune. På bakgrunn av vedtakene anbefalte fylkesmannen i sin tilråding i kommunereformen at det ble sett på en grensejustering for Auli og Rånåsfoss, slik at området kan utvikles som ett tettsted i én kommune.

8. juni 2018 vedtok Stortinget sammenslåing av Skedsmo, Fet og Sørum kommuner. 4. juli 2017 ga departementet Fylkesmannen i Oslo og Akershus i oppdrag å så raskt som mulig utrede konsekvensene av en grensejustering som omfatter Auli/Rånåsfoss i Nes og Sørum kommuner og gi sin tilråding til departementet om eventuell grensejustering og i hvilken retning en slik justering skal gå.

Tettstedet Auli (Nes)/Rånåsfoss (Sørum) ligger ved Glomma og er delt mellom Sørum og Nes kommuner. Pr. 1.1.2017 bor det 2194 innbyggere på Auli, noe som utgjør ca. 10 prosent av befolkningen i Nes kommune. Området har hatt stor betydning for befolkningsutviklingen i Nes siden slutten av 1960-tallet. På Auli er det etablert kommunale tjenester som skole, barnehage og legetjenester, i tillegg til annet tjenestetilbud. Det er planer for ytterligere utbygging av området med boliger, infrastruktur og tjenestetilbud. I kommunens gjeldende strategi for skole og barnehage er det vedtak om utvidelse av kapasiteten i barnehage og

barneskole på Auli. Skolekretsene i Nes er større enn grunnkretsene, og Auli skole har elever fra 5 grunnkretser.

På Rånåsfoss bor det 617 innbyggere, noe som utgjør ca. 3,5 prosent av befolkningen i Sørumsund. Sørumsund har ikke lokalisert institusjoner eller kontor for kommunalt tjenestetilbud på Rånåsfoss. Skoleelever fra 1. – 7. trinn tar buss til skolen som ligger 6 km unna. Det er heller ingen barnehage på Rånåsfoss. Sørumsund kommune påpeker at Rånåsfoss spiller en viktig identitetsskapende rolle for hele Sørumsund kommune med sitt unike kulturmiljø og kulturminner, og at området representerer muligheter for vekst og utvikling.

Fylkesmannen har i utredningsprosessen arbeidet tett med Nes og Sørumsund kommuner og avholdt flere møter med kommunene om innbyggerundersøkelse, oppgavefordeling og prosess. Det er blitt gjennomført en innbyggerundersøkelse i Auli og Rånåsfoss, hvor to spørsmål ble stilt:

1. Mener du at Auli og Rånåsfoss bør tilhøre samme kommune?

Her svarte 59 prosent ja og 24 prosent vet ikke. 18 prosent svarte nei. Ser man på svarene fra kretsene hver for seg, svarte 60 prosent av innbyggerne på Auli ja, og 16 prosent svarte nei. På Rånåsfoss svarte 54 prosent av innbyggerne ja, og 23 prosent svarte nei. I begge kretser svarte litt over 20 prosent vet ikke.

2. Dersom kommunegrensen skal endres mellom Nes og Sørumsund, hvilken kommune mener du da at nærmiljøet du bor i bør tilhøre?

Her svarte totalt 70 prosent Nes kommune. Ser man på kretsene hver for seg, svarte 78 prosent av de som bor i Auli (Nes) at de også i fremtiden ønsker å tilhøre Nes. I Rånåsfoss (Sørumsund) svarte 39 prosent at de ønsker å tilhøre Nes, 46 prosent ønsker å tilhøre Sørumsund/ nye Lillestrøm kommune. 15 prosent svarte at de ikke vet.

I tillegg til innbyggerundersøkelsen har det vært tilrettelagt for bred medvirkning gjennom folkemøter, og utredningen har vært lagt ut på høring.

Uttalelser fra kommunene

Begge kommuner fattet i 2016 vedtak om at Auli og Rånåsfoss bør tilhøre samme kommune, men begge kommunene vil ha området til seg. Sørumsund fattet igjen i desember 2017 et enstemmig vedtak om at kommunegrensen mellom Sørumsund og Nes er uhensiktsmessig. Fylkesmannen sendte utredningen på høring, og kommunene fattet da følgende vedtak:

Nes kommunestyre fattet 1. mars 2018 følgende vedtak:

Ved en grensejustering innstiller Nes kommunestyre følgende: med bakgrunn i innbyggerundersøkelsen skal Rånåsfoss og Auli videreutvikles under ett som en del av Nes kommune.

Sørumsund kommunestyre fattet 28. februar 2018 vedtak der blant annet følgende fremgår: :

...

Sørum kommune viser til at vi står i en prosess med å slå oss sammen med Skedsmo og Fet, og at dette må ha hovedprioritet for kommunen framover.

Rånåsfoss/Auli er ett lokalsamfunn som i dag er delt mellom to kommuner. Sørum kommune har tidligere bedt fylkesmannen vurdere om Auli burde blitt en del av nye Lillestrøm kommune. I resultatet av innbyggerundersøkelsen er det klart at Aulis innbyggere ikke er interessert i en slik løsning. I samme innbyggerundersøkelse svarer flertallet av Rånåsfoss' innbyggere at de ønsker å være en del av Lillestrøm kommune. Sørum kommune mener derfor at dagens kommunegrense videreføres inntil videre.

Fellesnemnda for Lillestrøm fattet 14. mars 2018 følgende vedtak:

Fellesnemnda viser til vedtak i kommunestyret i Sørum og slutter seg til at dagens kommunegrense mellom Sørum og Nes opprettholdes inntil videre.

Fylkesmannens vurdering

Fylkesmannen viser til at det vil være vesentlige fordeler ved å samle området i én kommune. Den helhetlige samfunnsutviklingen i området vil kunne styrkes dersom én kommune har ansvar for å planlegge boligbygging og infrastruktur i området. Grunnlaget for kommunale tjenester vil bli styrket som følge av større befolkningsgrunnlag.

Når det gjelder hvilken kommune tettstedet bør tilhøre, mener fylkesmannen det kan argumenteres for begge kommuner. Fylkesmannen mener at en grensejustering på kort sikt vil få større negative økonomiske konsekvenser for Nes kommune om de mister Auli, enn for nye Lillestrøm kommune om de mister Rånåsfoss. Nes har også et større etablert kommunalt tjenestetilbud i området. Fylkesmannen konkluderer med at Rånåsfoss og Auli derfor bør samles i Nes kommune fra 1.1.2020.

Departementets vurdering

Kommunal- og moderniseringsdepartementet viser til lov om fastsetjing og endring av kommune- og fylkesgrenser (inndelingslova), med tilhørende rundskriv. Det formelle grunnlaget for utredningen til fylkesmannen er i tråd med reglene og retningslinjene som går fram av disse.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har vurdert fylkesmannens tilrådning og avholdt møte med kommunene. Departementet mener fylkesmannen har levert en grundig og god utredning, som i tilstrekkelig grad opplyser saken slik at den kan avgjøres.

Departementet mener grensejusteringer først og fremst skal være et redskap for å tilpasse kommunegrenser til eksisterende samhandlingsmønstre og innbyggernes bruk av kommunale tjenester. Det ligger i dette at en kommunegrense må innebære utfordringer for innbyggerne som en grensejustering vil kunne løse, f. eks. kortere reisevei eller demokratisk påvirkning på tjenestetilbudet de benytter, for at en grensejustering skal bli vedtatt.

Begge kommuner er enige om at Auli og Rånåsfoss bør samles i én kommune, og det er flertall blant innbyggerne på begge sider av grensen for at Auli og Rånåsfoss bør tilhøre

samme kommune. Fylkesmannen mener det vil være vesentlige fordeler ved å samle området i én kommune fordi den helhetlige samfunnsutviklingen i området da vil kunne styrkes. Basert på dette er departementet enig i at det bør gjennomføres en grensejustering.

Innbyggerne på Auli utgjør en større del av innbyggertallet i Nes, enn hva innbyggerne på Rånåsfoss utgjør for Sørums og nye Lillestrøm kommune. Både kommunalt og privat tjenestetilbud er mer utviklet på Auli enn på Rånåsfoss. Skolen på Auli er sentral i kommunens strategi for ny skole- og barnehagestruktur. Kommunen har vedtatt at Auli skole skal bygges ut. En annen skole i området vurderes nedlagt i forbindelse med utvidelse av skolen på Auli. Nes kommune har planer for utvikling av området gjennom utbygging av boliger og infrastruktur. Nes mener de er i stand til å utvide sine tjenester for å ta imot innbyggerne på Rånåsfoss.

På Rånåsfoss må barna ta buss til skolen som ligger 6 km unna. Det er heller ingen barnehage på Rånåsfoss. Enkelte barn som bor på Rånåsfoss benytter seg i dag av skole og barnehage på Auli. Innbyggerne på Rånåsfoss vil kunne få tilgang til kommunale tjenester på Auli som vil være nærmere enn de tjenestene de får i Sørums i dag.

For Sørums/Lillestrøm vil en overføring av Rånåsfoss til Nes ha mindre konsekvenser. Sørums skriver i sitt kunnskapsgrunnlag at det ikke vil få store konsekvenser for kommuneøkonomien om den nye kommunen må avgi grunnkretsen Rånåsfoss, og påpeker at befolkningen på Rånåsfoss utgjør kun 0,75 prosent av innbyggerne i nye Lillestrøm kommune. Det er heller ingen stedlige kommunale tjenester på Rånåsfoss i dag som andre i Sørums eventuelt ville mistet til Nes. Det største økonomiske tapet vil være tap av inntekter forbundet med Rånåsfoss kraftverk. Fylkesmannen konkluderer med at det ikke vil medføre store konsekvenser for Sørums og Lillestrøm om Rånåsfoss overføres til Nes.

Spørreundersøkelsen viser at 70 prosent av innbyggerne ønsker å tilhøre Nes kommune. Det er et større flertall av innbyggerne på Auli (Nes) som mener området skal tilhøre Nes (78 prosent), enn flertallet på Rånåsfoss (Sørums) som mener området skal tilhøre Sørums/Lillestrøm (46 prosent).

Etter en helhetlig vurdering mener departementet derfor at området bør tilhøre Nes kommune.

Grensen

Nes kommune ønsker at grensejusteringen også inkluderer et tilstøtende område til Rånåsfoss, Neslerud og Simarud på andre siden av Glomma, dersom Rånåsfoss overføres til Nes kommune. Fylkesmannen mener at dette ikke er aktuelt, fordi disse områdene ikke har vært en del av utredningen. Departementet er i utgangspunktet enig i fylkesmannens vurdering, men mener det er forhold som tilsier at det bør gjøres en nærmere vurdering av om disse områdene også bør overføres til Nes kommune. Departementet mener derfor det

bør gjøres en ny særskilt vurdering av disse områdene for å avklare hva innbyggerne i området mener, samt konsekvenser for kommunene.

Vedtak

Med bakgrunn i tilrådingen fra Fylkesmannen i Oslo og Akershus og med hjemmel i § 6 i lov om fastsetjing og endring av kommune- og fylkesgrenser (inndelingslova), vedtar Kommunal- og moderniseringsdepartementet at kommunegrensen mellom Nes og Sørumsund blir justert slik at Rånåsfoss i dagens Sørumsund blir en del av Nes kommune fra 1. januar 2020.

Det er ikke klagerett på endelig vedtak om grensejustering.

Statens kartverk skal, i samråd med de to kommunene, avklare det tekniske grenseforløpet.

Konsekvenser av vedtak

Reglene om økonomisk oppgjør mellom kommunene er å finne i inndelingslova kap. V., jf. rundskriv H-10/15.

Dette vedtaket går i kopi til Akershus fylkeskommune, Skattedirektoratet, Statens kartverk, Statistisk sentralbyrå, samt Justis- og beredskapsdepartementet og Kulturdepartementet for oppfølging og informasjon til underliggende etater (eks. Politidirektoratet og bispedømmene).

Videre oppfølging

Som en oppfølging av vedtaket om grensejustering mellom Nes og Sørumsund får Fylkesmannen i Oslo og Akershus i oppdrag å vurdere, sammen med kommunene og berørte grunneiere og innbyggere, en mindre grensejustering for området på vestsiden av Glomma, ved Neslerud og Simarud. Fylkesmannen har kompetanse til å fatte vedtak i saken hvis kommunene er enige om en løsning. Dette bør skje så raskt som mulig. Dersom kommunene ikke blir enige om en løsning for dette området, skal fylkesmannen oversende saken til departementet for vedtak.

Med hilsen

Monica Mæland

Kopi

Akershus fylkeskommune
Fet kommune
Justis- og beredskapsdepartementet

Kartverket
Kulturdepartementet
Skattedirektoratet
Skedsmo kommune
Statistisk sentralbyrå

Adresseliste

Fylkesmannen i Oslo og Akershus	Postboks 8111 Dep	0032	OSLO
Nes kommune	Postboks 114	2151	ÅRNES
Sørums kommun	Postboks 113	1921	SØRUMSAND